

Külajuttud

NOVEMBER
2007

Toimetus: e-post aivesarjas@hotmail.ee, tel 507 9962. Küljendus: Egon Erkmann, Carp Studio

Hingedeaeg, jõuluootus ja mälestused

Foto Aive Sarjas

TOIMETUS

No nii, millest me siis sel korral kirjutame? Kas hakkaks pihta meie küla viimase aja kõige suuremast uudisest – lambatapuloost? Aga ei, ei hakka. Las see jääda teiste lehtede, politsei ja asjaosaliste pärusmaaks. Samas ei saa mainimata jätta, et lambaloos on vähemalt üks positiivne seik: tundub, et meie küla rahvas on hästi internetiseeritud. Sest enamuse kommentaare Eesti Ekspressi kodulehel avaldatud loo juures näisid pärit olevat külas elavate või külaelu hästi tundvate inimeste sulest. Tore, et meil arvutiasjandus käpas on!

Päevalalgust jääb järjest vähemaks, juba kella viie paiku õhtul on tunne, et öö on käes. Pange põlema küünlad ja tehke tuba valgeks – jõulud tunduvad siis palju lähemal olevat! Mõelge neile, keda enam meie kõrval pole ja vaadake

ka oma hinge. Elage oma igapäevast argielu nii, et meil kõigil saaks parem!

Lahkunutele mõeldes tulevad paratamatult meelde vanad ajad ja mälestused. Pange need kirja või lugege lindile, ühesõnaga koguge. Kui me seda praegu ei tee, siis millal veel? Kõik me oleme surelikud, varsti pole enam neid, kes kaugetest ja endistest aegadest teaksid. Aga teada ju võiks, sest meie külal on olnud uskumatult huvitav ajalugu.

Kasvõi kaptenite ja laevaehituse lood, või mälestused sellest, kuidas aastakümneid tagasi siinsel rannal kala püüti. Sellest kõigest saate käesolevast lehenumbriist lugeda. Edaspidi on meil kavas kirjutada meie küla kiigelkäimi-

se kommetest, pühade pidamisest, talunimedest ja paljust muust.

Külajuttude toimetuses on tekkinud mõte need lood raamatuna välja anda. Kuid enne raamatuks saamist tuleb lood kokku koguda. Igaühe abi, ükskõik kas teksti, pildi, mõne dokumendi või eseme näol, on teretulnud. Pildistamekirjutame kõik üles ja paneme kaante vahele. Nii tore on ju mõelda, et inimene, kes täna veel sündinud pole, kunagi aastakümnete pärast ühel pimedal sügisõhtul jõulupühi oodates küünla süttab, tugitooli istub, raamatu avab ning loeb, kuidas tema vana-vana-vanavanaema või -vanaisa palju aastaid tagasi Juminda külas elas.

Kaunist jõuluaega!

Aive Sarjas
Toimetaja

Foto Aive Sarjas

Uus külasilt

Alates augusti lõpust tähistab Juminda küla maade algust uus nimesilt, kenasti puust vestetud ja laevakujutisega kaunistatud. Sildi valmistasid Klaukse vennad Toivo ja Ago.

„Enamuse tööst – saagimise ja kirjade sisselõikamise tegi

Toivo, mina ainult aitasin natuke, värvisin,“ rääkis Ago.

Ega see polegi tähtis, kumb kui palju tegi, oluline on see, et meil on vanadusest kokkukukkunud sildi asemel taas kena nimetähis tee ääres. Muide, mõned nädalad hiljem paigaldati samasse kohta, kuid teisele poole teed ka sinivalge plekist n.ö ametlik silt.

Tunnustati Kivimäe talu ilu

Oktoobri algul tähistati Kuusalu valla 69. aastapäeva. Pidulikul koosviibimisel anti üle ka peaministri tänukirjad ja sini-must-valged mastivimplid valla kaunimatele kodudele.

Taas oli auhinnatute hulgas Kivimäe talu. Kui komisjon aeda hindamas käis, olnud nad nähtuga väga rahul ning kiitnud, et meie külal on ilus algus. „Kivimäe talu ja samas vastas üle tee koplites olevad hobused on Jumindale kena visiitkaart,“ olevat üks komisjoni liikmetest lausunud. Eks ta nii ongi, sest roosidesse uppunud punase katusega väike maja ja hobused reisivad turistide fotoaparaatides ja videokaamerates laiali üle kogu maailma, Eestimaast rääkimata. „Rooside õitsemise ajal peatuvad autod meie aia taga mitmeid kordi päevas,“ räägivad Viive ja Kalle, kelle hoolsa kädetöö tulemusel on ilus aiake sündinud.

Kivimäe talu esindas Kuusalu valda ka tänavusel maakondlikul kauni kodu konkursil.

Tegijal juhtub

„Kes teeb, sel juhtub,“ ütleb vanasõna. Juhtus ka Külajuttude toimetusel.

Eelmises ajalehes oli artikkel sellest, kuidas Juminda kirjalikesse ajaloallikatesse sattus. Sama artikli avaldasime ka üleelmises lehes. Artikli autor Anu Eek-Mägi hakkas pabistama, et lugejad vaatavad tema peale nüüd imelikult – üks artikkel kaks korda järjest. Tegelikult pole Anul asjaga tegemist, süüdi on lehe toimetaja, kes hajameelsuse all kannatab. Naljaga pooleks võiks siiski öelda, et kuna artiklis on juttu meie küla jaoks nii olulisest asjast nagu nime saamine, avaldasime artikli meelega kaks korda järjest – et kõigile ikka meelde jääks.

Teine juhtumine nii naljakas enam pole. Suvel külaseltsi poolt välja antud Juminda küla telefoniraamatust on kogemata kombel välja jäänud Mäkja talu. Vabandame pererahva ees, kes ise ka vea avastas ning sellest seltsile teada andis. Telefoninumbrid on meil nüüd olemas, avaldame need uues telefoniraamatus, mis loodetavast ilmub uue aastanumbri sees. Täiendatud telefoniraamatut on vaja ka seetõttu, et mõned avaldatud telefoninumbrid on osutunud valedeks ning lisandunud on ka uusi – paljudes suvemajadena kasutusel olevates taludes elavad pereliikmed väga erinevates kohtades üle Eesti ning nad on pidanud vajalikuks telefoni- numbreid lisada.

Tänu sõnad

Täna Pärtli Lindat, kes mulle oma aiast sügisel lilletaimi ja -seemneid jagas. Loodan, et lähevad kasvama!

Hinno Kaia

LÜHIDALT^o

Eesti vabariigi noorusaastad – loengud ja mälumäng Leesi Rahvamajas

Eesti Vabariik saab eeloleval aastal 90. aastaseks ja sel puhul on igati sobilik meenutada tema teket ja algusaegu. Juminda poolsaare külade elanikele ja nende headele naabritele tuletavad meie riigi saamislugu ja noorusaastaid meelde neli tuntud ja tunnustatud ajaloolast. Nad räägivad Leesi Rahvamajas toimuva loengusarja raames erinevatest eluvaldkondadest 1920-1930ndatel aastatel:

- Neljapäeval, 22. novembril 2007 kell 18.30 ajaloolane Mart Laar, teemaks sise poliitika
- Laupäeval, 15. detsembril 2007 kell 12.30 Tallinna Ülikooli õppejõud Heie Treier, teemaks arhitektuur ja kunst
- Laupäeval, 26. jaanuaril 2008 kell 12.30 Tartu Ülikooli õppejõud Ago Pajur, teemaks välispoliitika

• Neljapäeval, 14. veebruaril 2008 kell 18.00 J. Laidoneri muuseumi direktor Indrek Tarand, teemaks J. Laidoner ja Vabadussõda

Igakuks neist jätab veebruaris toimuva Eesti Vabariigi teemalise mälumängu jaoks korraldajate kätte tallele viis küsimust. Ühtlasi kutsume Juminda poolsaare külasid üles ette valmistama seinalehti, mis kajastaksid külade eluolu 1920-1930ndatel aastatel. Seinalehed paneme Leesi Rahvamajja vaatamiseks välja eespoolnimetatud mälumängu ajal.

Kasuta võimalust ja saa targemaks, ning pane oma teadmised hiljem mälumängus proovile! Osavõtt loengusarjast on kuulajatele tasuta.

Anu Eek-Mägi
Kaldakodu talu

Meie küla rahvas võrkpallis edukas

Augusti lõpul selgitati välja kuuest etapist koosnenud Andineeme rannavõrkpalliturniiri võitjad. Teatavasti mängitakse rannavõrkpalli paarides. Meie küla mehed Ago Katvel ja Janek Teinlum ei olnud küll meeskonnakaaslastel, kuid finaali jõudsid mõlemad.

Seekord osutus tugevamaks Ago Katvel oma paarilise Priit Kärneriga, Janek Teinlum-Raul Martov pälvisid turniiri üldarvestuses teise koha. Naljaga pooleks võib öelda, et esimesed kohad jagati sugulaste vahel, sest Ago ja Janeki vanaemad (Põllu Vilma ja Koerneeme Daisi) olid õed, Ago on oma isa poolt aga sugulane ka Priiduga.

Ago ja Janek on samal turniiril ka ühes võistkonnas olnud. „Kui mälu ei peta, oleme kaks korda turniiri võit-

nud. Tase on päris tugev, mängimas on käinud ka Eesti koondislasi,” rääkis Janek.

Kesksuvel toimus Kolgakülas Kuusalu valla küladevaheline võrkpallivõistlus, mille võitis kindlalt Juminda küla esindanud võistkond. Olude sunnil koos kahe „tugevdusega”: Janek Teinlumile, Ain ja Ago Katvelile ning Melika Kindelile pakkusid tuge Raul Martov Pedaspealt ja Kairit Talts Kolgast.

Janeki sõnul süstis võrkpallipisiku temasse ja Agosse Andrus Volmer Kuralt. „Tema oli see, kes meile põhitõed selgeks tegi. Mängimas käisime poisikestena Leesi-Uhil küll palju, aga see oli lihtsalt niisama ajaviide.”

Juminda poolsaarel pole enam ühtki lehma

Augusti lõpupäevil viidi lihakombinaati viimane Juminda poolsaarel elanud lehm. Loom elas Kiiu-Aabla külas Kasevälja talus.

Peremees Arvo Joanurme sõnul oli Kirjak väga heatahtlik ja rahulik loom. Sündis ta 2003. aasta märtsikuus, tõi ilmale kaks pullvasikat ning andis 7-8 liitrit piima päevas. „Kuna ema on mul juba üle 80 aasta vana ja ise käin iga päev tööl, siis polnud meist kummastki enam temaga tegelejat,” sõnas Arvo.

Ja nüüd ongi nii, et Juminda poolsaarel enam lehma ammumist kuulda ei ole.

Leitud sõrmus

Juulis toimus meie külas taas indiaanilaager. Paar nädalat peale seda leidis Rätsepa peretütar Kadi Imutaja rannas päikese käes peesitades liiva seest kuldsõrmuse. Tegemist on ilmselt laulatus- või kihlasõrmusega. Sellele kantud graveeringud lubavad oletada, et sõrmuse omanik (või tema abikaasa või kihlatu) on välismaalane.

Külavanem teavitas leiust ka indiaanilaagri korraldajaid, sest osalejate hulgas oli ka võõramaalasi. Kahjuks ei ole keegi siiani sõrmuse vastu huvi üles näidanud, see seisab külavanema käes hoiul. Sõrmus antakse kätte sellele, kes oskab ehed kirjeldada ning lugeda peast ette sellesse graveeritud.

Kassipoeg otsib kodu

Suve lõpul olid ühel hulkuval väikesel hallil emakassil pojad, viis kena karvakera. Täna on kogu pesakonnast järgi jäänud vaid üks must valge näo ja sokkidega kassipoeg, ka ema on kadunud. Olles üksi ilma peale jäänud, leidis kassipoeg endale kodu Toominga talu endises laudas. Seal ta nüüd siis elab juba mitmendat kuud üksinda. Toominga talu

pärijad ja naabrid söödavad teda, kuid talv on tulekul ning ellujäämiseks vajaks kassipoeg tõelist kodu.

Oletatavalt on kiisu 3-4 kuud vana, pole teada, kas isane või emane. Sülle end võtta veel ei lase, kuid muutub iga päevaga aina julgemaks. On inimeste suhtes uudishimulik ning laseb end natuke juba silitadagi. Juhul, kui keegi soovib kassikesele kodu pakkuda, palun andke endast teada Mäe-Tooma talusse.

Mälumängudest

Nagu eelmistes külajuttudes lubatud, teeme ka seekord juttu mälumängudest, mis on siinkandis väga populaarsed ja ühe populaarsemaks muutuvad.

ELU-OLU

Alates 2002. aastast toimuvad Leesi Rahvamajas 3-4 korda aastas temaatilised mälumängud. Veebruaris toimus Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud mälumäng. Osa võttis kuus võistkonda. Võitis Parksi, meie küla võistkond (Ain Mäns, Karli Lambot, Margit Kröönstöm, Andrus Volmer) sai kolmanda koha.

Mais toimunud emadepäevale pühendatud mälumängu teemaks oli „Eesti naine”, osa võttis seitse võistkonda. Mängu võitis Leesi poe neidistest koosnev võistkond Vidijalg, meie küla mehed (Ain Mäns, Karli Lambot, Ago Katvel, Andrus Volmer) jäid teiseks.

Augustis toimunud mälumängu teemaks oli „Meri ja varia”, mäng oli pühendatud lauritsapäevale. Mängu viis läbi endine Juminda kordoni piirivalvur Endel Rebane, osa võttis 10 võistkonda. Põnevust jätkus mängu lõpuni, võitja selgitamiseks läks vaja lisaküsimust. Esimest kohta lahutas seitsmendast vaid seitse punkti. Esikoha võitsid Kuusalu Jalgpallifännid 64 punktiga, sama tulemusega tulid teiseks Invaühingu trio mälumängurid. 63 punktiga sai Juminda võistkond (Ain Mäns, Ago Katvel, Karli Lambot, Kalle Prinzthal) kolmanda koha.

Novembris toimunud mälumängu teemaks oli „Eesti mees”, pühendatud oli mäng isadepäevale. Osa võtvaid võistkondi oli rekordarv – 11, neist kaks meie külast. Mängu võitis Kuusalu Kvartett, järgnesid Van Der Sellid, Valkla Hooldekodu. Tubli neljanda koha sai uus võistkond Noor Juminda (Aive ja Alari Sarjas, Janek Teinlum, Anu Eek-Mägi). Võistkond Juminda (Tiiu ja Karli Lambot, Ago Katvel, Ain Mäns) jäid Leesi poe neidudega jagama kuuendat-seitsmendat kohta. Lees mälumängude põhilise läbiviijana pean ütleva, et südame tegi soojaks, kui esimest korda selle kuue aasta jooksul tul-

Juminda küla võistkond mänguhoos. Vasakult paremale Karli Lambot, Kalle Prinzthal, Ain Mäns ja Ago Katvel.

di järgmisel päeval tänama heade küsimuste ja ilusa mängu eest. Muidu on olnud ikka kommentaariks, et liiga raske küsimused.

Septembris kuulus Valkla Hooldekodu juubeliürituste kavva ka piirkondlik mälumäng, kus osales 22 võistkonda. Mängu võitis „elukutseliste mälumängurite” – Kolga Keskkooli õpetajate – võistkond, kellele on väga raske vastu saada. Juminda küla võistkond (Ago Katvel, Ain Mäns, Karli Lambot, Kalle Prinzthal) sai seitsmenda koha.

Septembris alustati ka Kuusalu valla võistkondlikku meister-karikavõitja sarja, osa võtab 22 võistkonda. Võitja selgub kolmeetapilises võistluses, etapidel kogutud punktid liidetakse. Mängu viib läbi Endel Rebane. Avaetapi võitsid Kuusalust pärit Mälupallurid 46

punktiga, võrdselt 42 punkti kogusid Kolga Õpetajad, Valkla Hooldekodu ja Tööjõureservid. Juminda võistkonnal (Ago Katvel, Ain Mäns, Karli Lambot, Kalle Prinzthal) esimene voor ebaõnnestus. Kogusime vaid 31 punkti.

Oktoobris toimunud teisel etapil läks esikohta jagamisele Mälupallurite ja Kolga Õpetajate vahel. Hästi läks ka meie võistkonnal, jäime Valkla Hooldekodu võistkonnaga jagama kuuendat kohta. Tänavune Kuusalu valla meister ja karikavõitja võistkondlikus mälumängus selgub novembrikuu viimasel reedel, sellest aga lähemalt juba järgmises Külajuttudes.

Kalle Prinzthal
Kivimäe talu

Kunst ja kino Jumindal

Iseseisvuse taastamise päeva eelõhtul, 19. augustil leidis Jumindal aset selle suve suurim kultuurisündmus: vaadata sai kunstinäitus ja rannakino. Ürituse korraldas Juminda Külaselts.

Juminda piirvalvekordoni taga asuval neemenükil, mida rahvasuus Sääreotsaks kutsutakse, sai alates keskpäevast nõukogude sõjaväelastest mahajäänud helgiheitja- ja generaatoriruumi varemetes vaadata kunstnikeühenduse Art Garage metallist seinavaipade näitust. „See koht on meie tööde eksponeerimiseks parim, mis üldse olla saab,” sõnas kunstnik Epp Maltis (46). „Koorunud värviga sein ja vaibad justkui sulavad ühte.”

Ühendusse kuulub lisaks Epule ka tema vend Jüri Roosa (43). Kunstidiplomeid neil kummalgi taskus pole – Epp on hariduselt filoloog ja Jüri rokkmuusik, kes mänginud basskitarri sellistes nimekaates ansamblites nagu Vanemõde, The Names, Gunnar Grapsi Grupp. Praegu kuulub ta Van Gogh'i ridadesse. Kunstiande on õde-vend pärinud oma isalt, omaaegselt Estonia teatri peakunsnikult Lembit Roosalt.

„Alustasin nahakunstnikuna, kuid aastate möödudes muutus nahk igavaks, hakkasin sellele metalli lisama ning varsti saigi metall „minu materjaliks”. Vend tuli ka kampa ja nii me nüüd kahekesi koos töötame. Metallist seinavaipu teeme kolmandat aastat,” rääkis Epp näitust külastanud inimestele vaipade saamisloost. „Mitmed neist oleme kokku pannud siitsamast Jumindalt endisest raketibaa- sist korjatud vanametallist.”

Kes hästi vaadata oskas, tundis nii mõnegi varem metsa all vedelenud plekitüki ära. Näitust külastas päeva jooksul enam kui 100 inimest. Paljudel oli kahju, et selline suurepärase väljapanek vaid ühel päeval avatud on. Kahjuks ei võimalda näitusepaik enamat – puuduvad sellel ju nii ukсед kui aknad, osaliselt katuski.

Jumindale tõi Epp Maltise Mäe-Tooma talus elava saksa lambakoera Margman Odin. Ka Epul on kodus sakslane – Estrellest Yarko, kellega koostatakse aktiivselt koerasporti harustab. Nad võistlevad kõrgeimas, kolmandas astmes IPO-s (*Internationale Prüfungsordnung* – saksa k) ning kuuluvad Eesti kaheteistkümneparima võistluspaari hulka. IPO on maailmas suurt populaarsust omav teenistuskoerte spordiala, koosnedes jälje-, kuulekuse- ja kaitseosast. Tänu koortele tutvusid nende perenaised omavahel ja peale üht varakevadist Juminda rannal veedetud päeva hakkas idanema ka näitusemõte.

Õhtul sai Kura randa kogunenud arvukas kinopublik peale imekauni päikeseloojangu imetlemist kaasa elada Leiutajateküla Lotte seiklustele ning ansambli Evergreen liikmete taaskohtumisele filmis „Kuldrannake.” Rannakino, kus näidatakse uusimat kodumaist filmiloomigut, toimus juba kolmandat korda.

Kunstnik Epp Maltis oma tööde keskel. Foto Aive Sarjas

Ka kunstinäitused on rannakinoga käsikäes juba kolm aastat ühel augustikuu lõpupäeval Juminda elanikele ja külalistele rõõmu pakkunud.

Aive Sarjas
Mäe-Tooma talu

Dore ja Meelis tööhoos. Foto Aive Sarjas

ELU-OLU

Tõeline töökoer

Tavaliselt töötavad koerad kas piiril või politseis, ka puudega inimestele on nad tihti abilisteks. Kuid töötada võib ka teisiti, nii nagu seda teeb Kiiu-Aablas elav kolmeaastane isane saksa lambakoer Vaiche Dore.

Juba kutsikaeast alates läheb Dore koos peremehe Meelis Kuusega igal hommikul tööpostile kaasa. Mõnel päeval sõidavad nad autoga mööda firma tööplatse, kuid harv pole ka juhused, kui Meelisel tuleb traktorirooli taha istuda. Loomulikult läheb koer temaga kaasa.

Dore küll rooli ei keera, aga kabiinis istudes kontrollib usinalt, kuidas kaevetööd edenevad. Kui vaja, hüppab maha, jookseb traktori all siia-sinna ja juhendab haugastustega peremeest: „Auh-auh! No

vasakule natuke! Vasakule ma ütlesin! Veel! Nii, korras. Auh.” Traktorikabiini sisse ja sealt välja ronimises on Dore osavkäpp – kerge hüpe esimesele astmele, edasi paar sammu ja kohal ta ongi.

Meelise sõnul vaatab koer talle õhtuti otsa sellise pilguga nagu tahaks öelda: „Oh, kus täna sai alles töötatud! Nii tublid olime!” Ja kui õhtusöögiks pakutavatele kröbinatele unustatakse konserv lisamata, läheb tõeliselt tujust ära. „Ilma konservita kröbinaid Dore ei puutu. Ma võin need ise ära süüa, kui tahan. Tema sööb alles siis, kui liha on ka juurde pandud.”

Vastuseks küsimusele, kas Dorele palka ka makstakse, Meelis vaid muigab.

Kuni Teise maailmasõjani oli põhjaranniku ja ka meie kandi kalurite kevadiseks varuvariandiks aprillist jaanipäevani kalapüük Soome Saaristos. Siin oli sel ajal kala vähem, seal aga sool odavam, mis siis võimaldas soolakala kaasa tuua ja seejärel Tallinnas ja Järva maal maha müüa.

Sõja ajal olnud aga angerjasaagid suured. Võib-olla soodustasid seda ka 1941. aastal paigaldatud maailma ajaloo suurima miinivööndi miinide, lennukipommide ja torpeedode plahvatused. Randa uhitud miine, mis ka tormise ma ilmaga kergemini plahvatasid, oli ju poolsaare randades palju. Sõjajärgselt käisime ikka poistega miine kividega loopimas kasvõi ülesküntud piiririba tagant – äkki saab sarve katki ja pauku.

Teadaolevalt tulistati Juminda ja Virve patareidest nõukogude laevu ka 1944. a novembris kui need Hanko mereväebaasi evakueerimisega tegelesid. Nõukogude lennukid tegid rünnakuid siinkandi Saksa sõjalaevadele, 1944a. märtsis Tallinna pommitavatest ja õhutõrjetulest pihtasaanud lennukid heitsid raskusest vabanemiseks alla pomme ja mitmed lennukid kukkusid meiekandi merre.

Juminda suurtükiväeosal olnud mu ema sõnul angerjaprae päev kolmapäev. Siis ostetud rannas angerjaid kokku – rookimine toimunud ka sealsamas. Et aarialastele angerjanahk ei maitsenud, siis riputatud elus angerjas konksu otsa rannakuuri sarika külge, pea tagant lõigatud nahk lahti ja rebitud maha.

Kuuldavasti alanud Jumindal massiline angerjapüük mõrdadega, bottengarnidega ja õngedega enne Esimest maailmasõda, mis ka suhteliselt suuremat rikkust majja toonud.

Ehitati korralikke kaasaegseid maju, osteti paadimootoreid ja hobuniidumasinaid Rootsist ja Soomest, samuti mööblit, klavereid, kelli, raadioid jms. Meie peres näitab senini aega vähemalt 75-aasta vanune Gustav Beckeri kell.

Juminda rahva põhiline angerjapüügipiirkond oli Hara lahes majakast Naskaliõueni, sealt algasid Tapurla maad. Kolga lahe poolel oli tormisem ja tuulisem ala, kus tuuled enam takistasid. Ema on rääkinud, et korra tehti valmis korralik suur rüsa neemeotsa lahte, mille aga torm esimesel ööl ribadeks lõhkunud.

Rüsaketi meeter maksnud tol ajal kaks krooni, mis oli näiteks kraavihal-

Sõjaaegsest ja järgsest kalapüügist

JÄRJEJUTT^o

Võrkude puhastamine Imutaja rannal. Foto on üles võetud arvatavalt 1970-ndatel aastatel. Vasakult paremale: Hilda Lambot (Juhana talu), Isak Lambot (Rätsepa talu), Aino Palmroos (Juhana talu), Maria Lambot (Rätsepa talu). Toivo Kalbergi erakogu

li päevapalk.

Võrratult kiire ja meisterlik rüsa-meister oli Kivimäe (Kaljurand) Elviira. Olen säilitanud Leissi (Sõemäe) Jussi märkmeid rüsade kõrguse ja ehituse kohta. Rüsade jaoks olid kindlad kohad meetri täpsusega vastavalt põhja reljeefidele, tiiva ja pära ning ketsude kõrgusele (ühe lina silma täpsusega).

Sõjajärgsel ajal koondus põhiline kalapüük küla idarannale Imutajale, sest nõukogude piirivalve range kord sundis koondama võrgu (püünise) puurid ja paadid kompaktselt kokku tiheda traataia taha palkidest putkas ükshaaval valvavate piirivalvurite silma alla. Talveks aga tuli paadid vedada Rätsepa allõue 100 m kaugusele rannast (ettenähtud kaugus olevat küll olnud 200 m), et külaelanikud talvel jääd mööda „kapitalistliku põrgu“ suunas paatidega plehku panna ei saaks. Vanasti ju veeti paate hobuste jõul kelkudel vaba veeni, seal siis tõsteti hobused paati ja edasi jälle jääni ja sealt näiteks Soome randa.

Talvel näiteks läks jäässe püstitatud kuuseokste ja kadakate rada Jumindalt Suurekivi otsast Tapurlani. Sel suvel Soome reisil kohtusin eestlasest mehega Jänedalt, kes teenis siin piirivalves tõlgina aega aastatel 1959-1961. Ta rääkis, et suuskadel patrulliti ka Juminda

ja Pärಿಸpea tippude vahelist lõiku (12 km).

Põgenejate püüdmiseks jääl kasutas piirivalve veel mootorsaane, mis aegajalt väga kõva müra tehes ka küla vahelt üle lumehangede läbi sõitsid. Sellel riistal oli ümbriskaitseta propeller tagaosas.

Peale Stalini surma (1953) panime ööseks angerjaõngi Kutlastaja kari juurde, Angerjaloikudesse Koerneeme rannal või Rubiniitu Juminda ja Tammistu vahel. Siis sai päikeseloojangul piirivalve patrullile peale passida, samuti päikesetõusu ajal õngede väljatoomiseks (jalgsi muidugi), et mitte vahele jääda. Tavaline patrullidevaheline aeg oli kaks tundi. Selles piirkonnas oli ka pajuokstest ja kadakatest punutud aed, kust kasski läbi ei pääsenud, kuid tormid lõhkusid seda piirivalve tõkkeaeda madalal rannal tihti ja aeg ajalt jäi aia parandamine lohakile, pärastpoole hakkas see tegijail ununema. 100 õngega parima angerjasaagi Rubiniidust sain umbes 50 aasta eest, 45 tükki.

Igas peres oli varasemast ajast ahinguid, nendega sai käia Ankerjaloikudes ja mujal päeval sileda veega. Ma polnud veel 10-aastanegi kui õnnestus esimene päris suur angerjas Suures Angerjaloigus kaldalt ahingu otsa lüüa. Avo ja Vello sebisid keset lõiku sügavamas vees, minul hirmus sabin sees, ei jul-

genud ahingut üles kergitada, et läheb otsast ära, nemad aga ei uskunud kuidagi, et kuidas ma kohe kaldalt sain kätte, suure hädakisa peale tulid ikka appi.

Kord jälle sama seltskonnaga jäime videviku peale Suurest Angerjaaugust saagiga tulekuga ja esimese Angerjaloigu suue, seal kus nüüd lähedal on (Koerneeme) Janeki pere uus kodu, lausa kubises angerjatest. Juba pimedas summisime küll ahingutega vaksasügavusse vette, kuid ühelegi kivide vahel pihta ei trehvanud.

Uskumatut pilti aga nägime koos Põllu (Kokk) Viljariga ühel kuumal juulipäeval. Tulime ahingutega Rubiniidu randa. Koerneeme Udo oli aga rinnuni vees päratu suures miiniaugus ja rannal võrkkotis oli tal juba paarkümmend angerjat. Me olime siis kahekesti n.ö tranporttöolisteks, sest ümberringi vees võis näha kuni kümnet angerjat korraka ja Udo ainult lõi. Vahetevahel oli nii, et parema käega hoidis ta ahingu otsa löödud angerjat põhjas, vasakusse kätte andsime vaba ahingu ja ka sellega tabas. Me siis viisime ükshaaval ahinguid koos angerjaga randa ja toppisime kotti. Saagiks kujunes 75 angerjat. Udo andis meile kummagile 3-4 tükki ka, „töö“ eest. Järgmisel päeval oli ilm samasugune lämme ja olime kahekest platsis, kuid kusagil polnud ühtegi libekala näha.

Elmises külalehes kirjutasin Juminda suurtest kaladest. Paari nädala eest kuulsin Janeki käest, et tema vanaisa Udo on vägeva „ahingööri“ staatust kinnitanud ka sellega, et sai ahinguga jäätükkide vahelt kätte 36 kilose lõhe.

Kas ja kui palju kehtisid sel ajal püügieeskirjad ja mis ajani tohtis ahinguga kala püüda, sellest polnud meil muidugi õrna aimugi. Niipalju olen hiljem kuulnud, et sõjajärgsel ajal lestapüügil võis võrgu silmasuurus minimaalselt olla 45 mm (tänapäeval 55 mm). Peamine mure oli, et piirivalvele mitte vahele jääda.

(Jättkub)

Karli Lambot
Rätsepa talu

Veelkord rannarahva hüüdnimedest ja Juminda hundist

AJALUGU

Regivärss ütleb:

*Kiiu-Aabla kilgutimmed,
Kolga-Aabla kolgutimmed,
Liesi liemelakkekuerad,
Tammistu tagaragarad,
Juminda jubijänekseid,
Tappullahe laelukarvad,
Virve vaadivitsuttajad
Pedaspäsed pergulised
Tulid tiele taplemaie,
Kirves kilkus viio vahella.*
(E.Tarvel, Lahemaa ajalugu,
Tln 1983, lk 64)

Heal lapsel (loe: külal) mitu hüüdnime. Virve omasid kutsuti ka vareksed (nagu ka eelmisest lehenumbri lugeda oli). Aga Tapurla omasid kutsuti veel nii ka: tagavasarad. Ja pole halvemad Juminda külaelanikudki, on neilgi kaks hüüdnime.

Rahvajuttudega on kord nii, et jutustaja lisab veidi vastavalt oma mälestustele ja kuuldule ning pole katki midagi, kui loo üksikasjad veidi erinevad. Kui järgneva jutu läbi loed ja eelmise lehenumbri hundilooga võrdled, siis näed, et erinevad on küll hundi poolt maha murtud loomad ja hundi kabeli aknast silmanud mehed, aga lugude sisu on üks – Jumindal käinud julge hundi järgi said külaelanikud endale teise hüüdnime.

Lugu ise on muutmata kirjaviisis järgmine: „Sie oli samatti: ühe kerra old Jumindal üks hunt liikvel. Sie hunt oli Kalgu Iedla lehmä maha

murdand just päiva ajal ja mihed akkand hunti taga ajama. Eks hunt teht jälle sääred ja mend Imuttaja liivamägijesse. Sie oli old just pühapäival. Jutlus old parajasti pääl, kui hunt mend kabeli akkuna alt läbi. Pärtli Ants oli näht hunti ja hüüdänd jutlukse vahele: „Nähka nüüd, nähka nüüd! Kui lähtab ajalasa!“ Pääle sida, kui keski mone ulljulgusega akkama saand, üöldud sen kohta: „Julge justkui Juminda hunt!“ Sest ajast saadik oli jäändki jumindaste hüüdnimeks „juminda hundid.“ (E.Tarvel, lk 64)

Tegelikult oleks huvitav teada, millal elasid Pärtli Ants ja Siguri Juss ja kas nad elasid meie külas ühel ajal. Igatahes pidi see lugu juhtuma enne septembri lõppu 1867, sest siis oli viimane teenistus Juminda kabelis.

Ja selle loo jätkuks üks väike lugu ka kabeli ümber asunud Juminda surnuaiast. Minu kätte sattus hiljuti huvitav lugemisvara – Päewalehe lisa Kodu aastast 1913. eal on pikk jutt Harjumaa randlastest, kui oma ette „inimtüübist“, nende väljanägemisest ja kommetest. Edaspidi saab sellest ehk toredamaid kohti avaldada, aga kellel huvi võib minu käest ka loo koopiat küsida. Toon ära kaks kohta, kus Juminda külast juttu. Loo autor ütleb, et rannarahvas on üsna usklik, aga mitte üleliia vagatsev ja toob selle tõestuseks sellise loo (kirjaviisis muutmata): „Randlaste usulist ilmavaadet võib ehk järgmine juhtumine peegeldada: Makõndisin

wanal Juminda kabeli surnuaial. Kabelit ei ole enam olemas, sest see wiidi aasta 40-50 eest Leesile. Selle pärast on surnuaed väga korratus olekus: ei ole aeda ümber, ristid wedelewad maas, sead on hauad lahiti tuhninud, inimeste säärekondid ja pealuud wedelewad igal pool. Ma pärisin ühelt möödaminejalt naisterahwalt, miks nad surnuaeda ei korralda, kusjuures ma ka seda küsisin, et kas nad surnute ülestõusmist usuvad. „Miks meie ei usu,“ wastab naine. „Aga kudas nad siis üles tõusewad, kui üks kont siin, teine seal on?“ pärin ma edasi. „Eks ta paha ikka ole, aga keegi ei ole aeda tegema hakanud.“ wastas naine rahulikult. (Kodu nr.6, lk 43)

Aga teine asi, mis selles 1913. a artiklis otseselt Jumindat puudutab, on järgmine (kirjaviisis taas muutmata): „...lohakus ja korradamatus sünnitab rusuwa mulje, mis kuidagi kaduda ei taha, kui rannakülades kõnnid. Kuid tuleb ka õige toredate majadega külasid ette, kus suurem hulk elumajasid laudadega wooderdatud ja ära on wärvitud, ilusate eeskodadega, suurte akendega. Ilusamad külad on Kaberneeme, Salmiste, Juminda ja Pärispää.“ (lk 44)

Ka surnuaia korrastamine võeti mingil ajal ette, sest on teada, et kahe maailmasõja vahelisel ajal peeti seal surnuaiapühasid. (Tarvel, lk 210)

Anu Eek-Mägi
Kaldakodu talu

Juminda küla kaptenid ja nende laevad

AJALUGU^o

Fotod Toivo Kalbergi erakogust.

Kapten Joost Paadimeister Liiva talust. Sündis märtsis 1877, suri augustis 1940. Lõpetas Käsmu merekooli kapteni eksamiga. Sõitis välislaevadel West-India ja Ameerika sadamate vahel. Hiljem tuli kodukanti, kus sõitis Käsmu jaalal „Salme” kapteni ja tüürimehena. Maetud Leesi kalmistule.

Tema abikaasa, Leena Paadimeister, oli Liiva talu perenaine. Maetud samuti Leesi kalmistule.

On säilinud postkaart laevast, millel Joost kaptenina sõitis. Kaardi saatis ta oma õele Salme Paadimeisterile.

Kapten Joost Paadimeister.

Midlesbrad (?), 15. aprill 1912. Salme Paadimeister. Juminda Kolk. Über Reval. Russia. "Noh Salme eks ole ilus pilt. Laev oli veel täies laadungis kui aparaadimees võtis. Mina seal ruhwi lael teiste ulgas ei ole. Kül ma kirjutan kui akame wällja minema. Elage heaste abikaas ja tütar. Joost."

Leena Paadimeister.

Kapten Karl Gustav Kalberg Neeme talust, sündis 11. septembril 1882. Teenis tsaari mereväes ristlejal „Pallada” kadetina. Lõpetas Kuressaare merekooli kapteni eksamiga. Oli Loksalt tellisetehase laeval „Ernani” kapteniks ja osanikuks. Vedas Loksalt telliseid Soome, Peterburgi, Tallinnasse. Tegi ka pikemaid reise Taani, Inglismaale, Hollandisse. Hukkus laevaga lumetormis Soome rannikualjudel koos abikaasa Elisabeth Kalbergiga 29. oktoobril 1927.

Elisabeth Kalberg sündis 2. märtsil 1891 Klaukse talus. Hukkus koos abikaasaga 29. oktoobril 1927.

Kapten Karl Gustav Kalbergi (vasakul fotol) laev "Ernani" Tallinna sadamas koos kahe puksiiriga (paremalt esimene).

Kapten Johannes Lambot Juhana talust (kutsuti Juhana Jussiks), sündis 1. märtsil 1897. Lõpetas Tallinna merekooli kapteni eksamiga. Oli mootorlaeva „Viljandi” kapten, vedades peamiselt metsamaterjali Soome, Taani ja Tallinna. Sõitis ka tüürimehena aarikul „Kotkas” ning piirituselaevas „Mentor”. Hukkus koos laevaga Teises maailmasõjas Põhjamereel. Laev jäi teadmata kadunuks.

Johannese õde Hilda Lambot sõitis „Viljandil” kokana, meeskonda kuulus ka nende vend Oskar.

„Viljandi” meeskond. Teises reas vasakult esimene Johannes, kolmas tema õde Hilda ja neljas vend Oskar.

Kapten ja tüürimees Jaan Sankman Siguri talust (kutsuti Siguri Jaaniks), sündis 10. mail 1892, suri 18. detsembril 1952. Maetud Leesi kalmistule. Sõitis Loksa ja Käsmu laevadel.

Kalukse papal Johannes Jegorovitšil oli ühe mastiga jahta „Nobe”, mis oli alguses Kolga mõisniku Stenbocki oma, kuid hiljem ostsid Juminda küla mehed selle mitme peale ära. Vedasid kartuleid, õunu ja muud tavaari. Põhiliselt käidi Tallinna, Peterburi ja Soome vahet. Jahta oli 10-12 m pikk ja 4,5-5 m lai.

Jegorovitš polnud diplomiga kapten, vaid metskapten nagu paljud teised.

Toivo Kalberg
Klause talu

Kapten Jaan Sankman.

„Mentori” meeskond. Johannes esimeses reas vasakult esimene.

„Viljandi” purjelaevana.

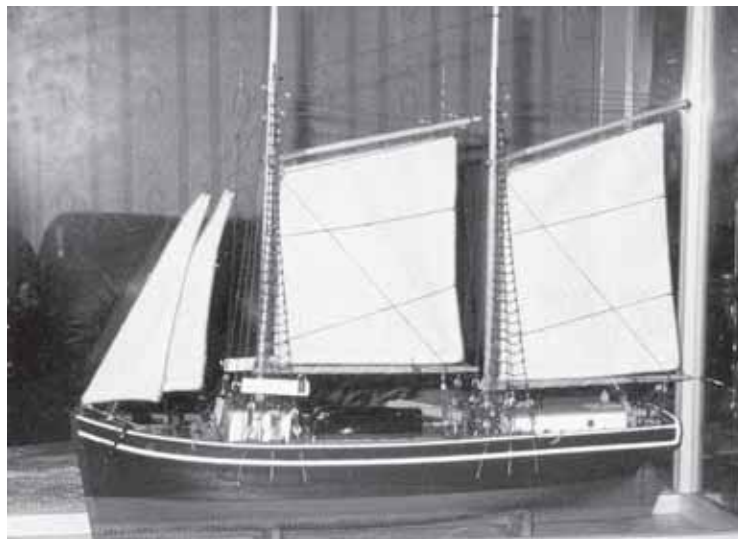

„Viljandi” mahasaetud trengidega ja mootorlaevana.

AJALUGU

Kapten Johannes Lambot.

Kuusendali Jaani "Neptuni" mudel, mille valmistas Toivo Kalberg ning mis asub praegu Rootsist Jüri Helbergi venna juures. Jüri Helbergi erakogu

Jüri Helberg saatis toimetusele Rootsist laevade osas järgmise info: „Mu isa, kes suri 1980. aastal, ütles, et külas oli enne esimest ilmasõda viis suuremat laeva: Jaan Kuusentalil (Juhana-Jaani talust) kahemastiline kaljas „Neptun“, Leopold Lambotil (Juhana talust) kahemastiline kaljas, Mart Kalbergil (Hantsuri talust) ja Johannes Jegorovitšil (Klaukse talust) kahe peale ühemastiline jaht nimega „Nobe“, Magnus Seppeill (Tooma talust) jaht ja Karl Gustav Kalbergil (Koerneeme talust) laev „Ernani“.

Ilmselt on lugeja märganud, et käesolevas lehenumbris on ühte talu nimetatud kolmel erineval moel: Juhana-Jaani, Väike-Juhana, Kuusend(t)ali. Meie küla talunimedest kirjutame mõnes järgmises lehes.

Ka andmed laevade ja nende kandevõime kohta on mõnevõrra erinevad. Käesolevas lehes avaldatud kirjutises mainib Toivo Kalberg, et laevad võtsid peale umbes 20 tonni lasti, aastaid tagasi Jüri Helbergile koos „Neptuni“ mudeliga edastatud kirjas kirjutab ta aga nende kandevõimeks 60-80 tonni. Igasugune täpsustav teave on toimetusele teretulnud.

Jumindal on teadaolevalt ehitatud kaks suuremat alust. Mõlemad 10-12 m pikad ja 4-4,5 m laiad, madala süvisega, et oleks võimalik hästi ranna lähedale sõita. Neid kasutati kivide veoks, mida koogiti mere põhjast ja veeti Tallinna sadamate ehituseks. Müügi mõõt oli üks kuupsüld. Veeti ka küttepuid.

Paadid olid Leopold Lambotil (Juhana talu) ja Jaan Kuusentalil (Kuusendali ehk Väike-Juhana talu). Paadid ehitati Vesisääre lõukas, mis asub Kura ranna ja Saalemi sadama vahel. Seal on ka päris sügav vesi, kuhu valmis alused sai sisse lükata. Selle ülestähenduse olen kuulnud Lambot Hildalt. Tema veel mäletas neid värke siin.

Leoplodi paadi nimi oli „Helmi“ ja Jaani paadi nimi „Neptun“. Mõlemad paadid ehitati millalgi 1880ndatel aastatel.

Need paadid või laevad, kuida neid nüüd nimetada, olid kahe mastiga, kahe kahvel- ja kahe kliiverpurjega. Keskelt oli paat lahtine, seal olid luugid ja present peal. Tagaosas (ahtris) oli kajut, kus elati. Vöörisosas asus teine kajut, kus oli muu kolu sees, ees ankur koos peliga.

Laev võttis peale umbes 20 tonni kaupa. Laeva kere oli tõrvatud. Rooliratas asus ahtris kajuti taga. Ise nad nimetasid neid laevu prudadeks.

Keskel olnud suur kaubaluuk koosnes neljast osast. Luugid tõsteti maha, kui hakati laadima. Purjed rehviti vastu

maste ja seoti kinni (kolmest kohast tõmmati puri plokkidega vastu masti). Ees on kaks kliivrit, millega looviti. Kõva tuule puhul vähendati purjesid. Purjede keskel on (vaata fotot autori valmistatud „Neptuni“ mudelist) näha lipnemas nõõrid. Nendega seoti puri alumise poomi külge kinni ja ülemine kahvel lasti sedavõrra allapoole. Tormi korral koristati kahvelpurjed ära, jäid ainult kaks kliivrit, et saaks laeva kursil hoida.

Ees on ankrupeli. Ankrud tõsteti üles ükshaaval, üles-alla pumbates. Tagumise masti ääres oli veepump. Seda kasutati laeva põhjast pilsivee välja pumpamiseks. Pumba küljes olnud puust renn, mida mööda läks vesi otse üle parda.

Reelingu ääres on „Neptuni“ mudelil püsti prussid, mis olid tugevasti karte küljes kinni. Nendega kinnitati laev köitega kai külge. Trümmi luugil on paat (tõrvatud), mida kasutati tööpaadina (ja ka päästepaadina). Paadi pikkuseks oli umbes 5-5,5 m, see tõsteti vette alumise poomiga.

Vantide küljes on köisredelid (ühepoolsed), vantide pingutajad (juhvessid) ning tuled – punane ja roheline. Taga valge ja ees punane latern (üks teki peal ja teine kajuti lael).

Rooliratta kõrval asus kompass. Kajutitel olid korstnad peal ning väikesed raudahjud sees.

Toivo Kalberg
Klaukse talu

Laevaehitus Jumindal

Pumbamaja remondist ja probleemidest

Külaselts taotles möödunud aastal valdalt pumbamaja remondiks raha (19 050 krooni), mis ka saadi. Töid alustasime augustis, nüüdseks on need peaaegu lõpetatud. Pumbamaja vundament ja seinad on soojustatud ning kaetud plekist voodriga. Soojustamist ootab veel üks ning valada on vaja põrand. Need tööd on planeeritud ära teha lähilpäevil.

Ootamatult selgus aga 10. novembril, et Siseministerium, kellele kuuluval kinnistul pumbamaja asub, ei ole nõus kinnistu jagamisega selliselt, et pumbamaja koos teenindusmaaga muust kinnistust eraldada. Hiljuti käivitunud piirivalverajatiste müügikampaania käigus soovitakse müüa kogu kinnistu. Hoolimata sellest, et käesoleval suvel oli vald kooskõlastanud Põhja Piirivalvepiirkonna soovi kinnistu jagamiseks ning et läbirääkimisi pumbamaja üleandmiseks vallale alustati juba 2004. aastal. Piirivalves riigivaraga tegelevad ametnikud pidasid pumbamaja üleandmist igati võimalikuks ning lausa soovitasid seda. Sellest lähtuvalt

alustasime vallavalitsusega kooskõlastatult pumbamaja remonditöid.

Külaselts esitas 12. novembril vallale taotluse, soovides küla ühisveevärki veega varustava puurkaevu edasise kasutamise õigust ja enne Siseministeriumi poolt enampakkumise korraldamist vastava osa eraldamist kinnistust, selle üleandmist vallale ning hiljem külaseltsile. Uuemad kodumasinad, mida leidub nüüdseks juba tõenäoliselt igas majapidamises, vajavad töötamiseks pidevalt voolavat survestatud vett.

Külas olevad veetrassid kuuluvad külaseltsile ning ühisveevärgi vett tarbib 29 majapidamist Me kõik teame, et suvel on paljud küla salvkaevudest tühjad, viimastel aastatel rajatud majapidamistel puuduvad aga salvkaevud hoopiski.

Külas on lisaks kõnealusele puurkaevule veel vaid kaks puurkaevu – üks neist kuulub eraomanikule, teine riigile. Puurkaevusid juurde rajada pole lubatud. Seega on kõnealuse puurkaevu

kasutamise õigus kogu külale väga olulise tähtsusega. Seda enam, et puurkaevuni, mis asub enamikust majadest kaugel on rajatud trass, mis ei maksnud just vähe.

Märkisime taotluses, et juhul kui puurkaevu koos teenindusmaaga vallale üle anda ei ole võimalik, taotleme kinnistu müügitingimuste koostamist selliselt, et ostjale jääks kohustus kogu küla veega varustada ning ta tohiks määrata tarbitud vee eest võetava hinna vaid läbirääkimiste käigus külaseltsi ja valla esindajatega.

Vald saatis 16. novembril külaseltsi taotlusele tuginedes Siseministeriumile vastava märgukirja. Loodame, et ministeriumis mõistetakse meie muret ning soostutakse pumbamaja koos teenindusmaaga ülejäänud kinnistust enne avalikku enampakkumist eraldama.

Aive Sarjas
Mäe-Tooma talu

Taotlused järgmiseks aastaks

Juminda Külaselts esitas septembri algul vallavalitsusele rahataotlused järgmiste ürituste korraldamiseks:

- Loengusarja „Eesti Vabariigi noorus-aastad“ raames kaks loengut jaanuaris ja veebruaris, eelarve 3 000 krooni, taotletav summa 2 000 krooni;
- Rannakino augustis, eelarve 6 200 krooni, taotletav summa 4 000 krooni;
- Ajaleht Külajutud (neli korda aastas), eelarve 14 000 krooni, taotletav summa 10 000 krooni.

Esialgse informatsiooni kohaselt leidis valla vabaajakomisjon, et toetust vääriskid loengusari ja rannakino. Ajalehte peeti ühe küla keskeks ning seetõttu see komisjoni toetust ei leidnud. Lõplik sõna vahendite eraldamise osas on vallavalitsusel ja volikogul.

Olekski võib-olla liiga palju lootda, et kõik meie taotlused rahuldatud saak-

sid, sest vallas on palju mittetulundusühinguid ning kõik nad soovivad oma tegevuse arendamiseks toetust. Arvan, et meil tasub ka selle üle õnnelik olla, kui kahele projektile rahastuse saame. Külajutud jääb igal juhul ilmuma, küll me vajalikud rahalised vahendid leiame.

Lisaks rahalistele taotlustele on külaseltsil veel sel aastal plaanis vallavalitsusele esitada taotlused Leesi-Juminda tee musta kattete katmiseks ning tänavavalgustusposti paigutamiseks küla esimeste talude – Kaldakodu ja Männituka – teeotsa. Seal ootavad iga argipäeva hommikul kolm last koolibussi, tulevalgel on seda märksa turvalisem teha.

Veel kavatseme pöörduda vallavalitsuse poole tuletõrje veevõtukohtade küsimuses. Suvel oli Leesil tulekahju, mille kustutamiseks kasutati meie küla

keskel asuvat ning külaelanike arvelt täis lastud veevõtukohta (maa-aluse tünni) vett. Sellest, et vett kasutati, saime me teada tänu tähelepanelikele külaelanikele, kel öösel und polnud ning kes paakauto müriku kuulsid. Loomulikult oli vaja tünni uuesti täita, sest oleks ju väga kole, kui järgmisel korral kui vett vaja, seda enam võtta poleks. Tünni täitsime taas meie küla elanike, rahakoti arvelt, sest selgus, et vallas puudub ühtne kord, kas, kuidas ning mil viisil veevõtukohtade täitmist ning nende tühjendamist teatamist korraldatakse.

Kui kellelgi on veel probleeme, mille lahendamiseks peaks külaselts vallavalitsusse pöörduma, palume neist teavitada seltsi juhatust.

Aive Sarjas
Mäe-Tooma talu